

Save the Children

VNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

Fotografia: Sela Andreu

AMB EL FANG A LA MOTXILLA

***Impacte de la dana d'octubre del 2024
en la infància i l'adolescència de la
província de València:
Vies per a la reconstrucció des d'un
enfocament de drets.***

Octubre_2025

savethechildren.es

**A totes les persones
que no tornaran a
ser les mateixes,
especialment a les més
menudes.**

I a les que ja no hi són.

Amb el fang a la motxilla naix d'una investigació realitzada amb un equip acadèmic de la Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació de la Universitat de València. El treball que es presenta en endavant és fruit del compromís, la sensibilitat i l'incansable esforç de Margarita Bakieva, Verónica Bustamante, Alba González, María Jesús Perales, Piedad Sahuquillo i Joan Maria Senent.

Amb 2.349 respostes anònimes i voluntàries d'un qüestionari a famílies amb xiquets, xiquetes i adolescents a càrrec residents en un dels 103 municipis afectats per la dana, segons la llista definida per la Resolució de 16 de desembre de 2024, de la Presidència de l'AVSRE/DOGV 18.12.2024). Obert de maig a juliol del 2025. El 92 % de les respostes obtingudes provenen de famílies que viuen a la zona zero. Tots els gràfics que es presenten tot seguit tenen aquesta font quantitativa de referència.

Amb les aportacions qualitatives de xiquets, xiquetes i adolescents, famílies, professionals (entitats socials, tècnics municipals, professorat, etc.) i responsables polítics en grups de discussió i entrevistes en profunditat desenvolupades entre l'abril i l'octubre del 2025.

Amb la revisió de fonts oficials i secundàries considerades pertinents.

Amb les evidències extretes de la nostra pròpia intervenció directa en el terreny.

Directora d'Influència i Desenvolupament territorial **Catalina Perazzo**

Responsable d'Incidència Política i Social **Carmela del Moral**

Director seu Comunitat Valenciana **Rodrigo Hernández**

Autor i coordinador **Yohara Quílez**

Maquetador **Ricardo Gómez**

ÍNDEX

- 4 **ANÀLISI SITUACIONAL**
- 6 **PREVENCIÓ I RESPOSTA DAVANT EMERGÈNCIES: UNA REFLEXIÓ DES DE L'ENFOCAMENT DE DRETS**
- 8 **CONDICIONS MATERIALS, MITJANS DE VIDA I ENTORN SOCIAL DE LES FAMÍLIES**
- 14 **SISTEMA EDUCATIU**
- 20 **PROTECCIÓ I SALUT MENTAL**
- 25 **CONCLUSIONS: UN ANY DESPRÉS DEL FANG**
- 28 **RECOMANACIONS**

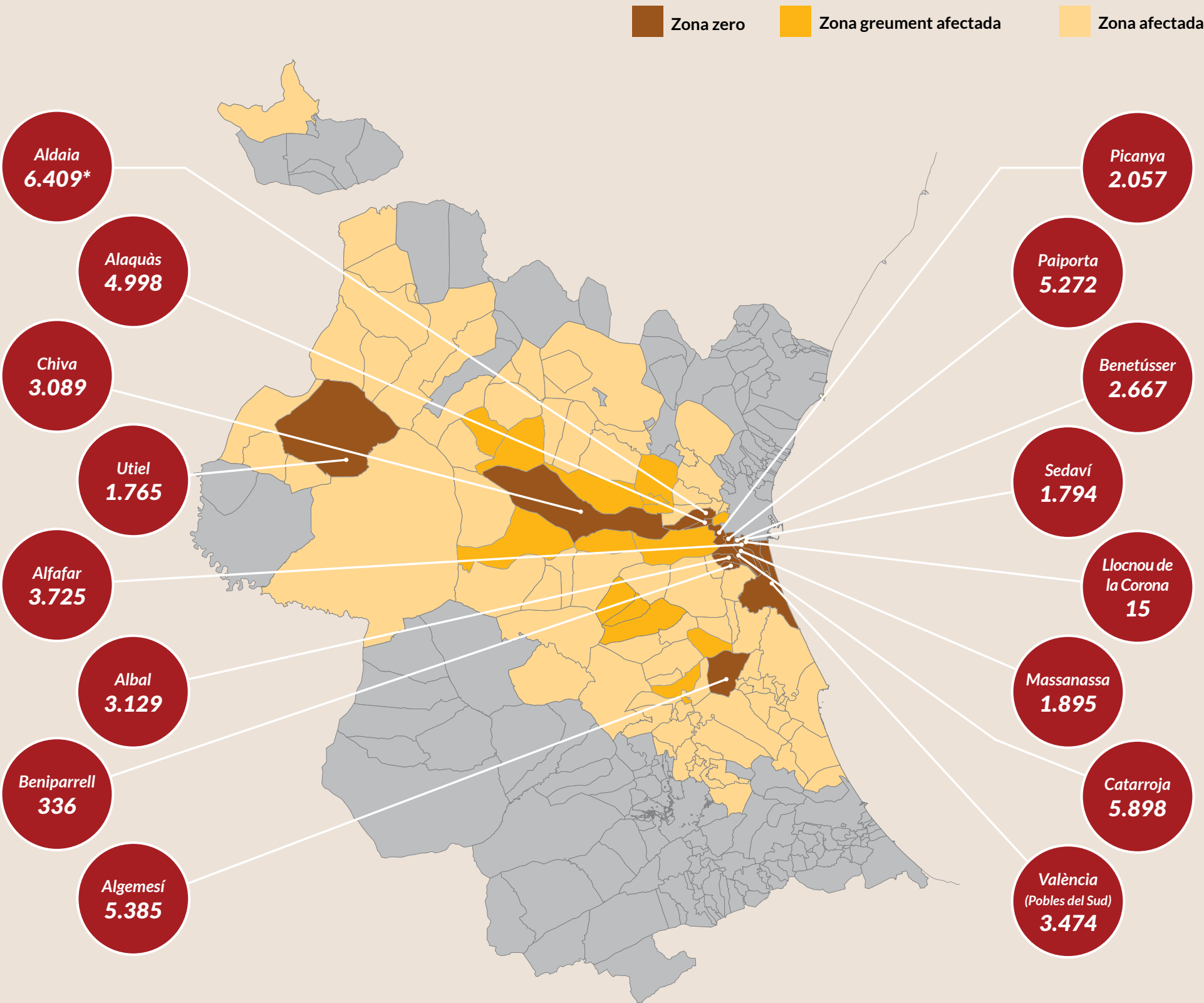

ANÀLISI SITUACIONAL

Municipis de la província de València afectats pel temporal de vent i pluges (dana¹) del 29 d'octubre del 2024

- 200.000 xiquets, xiquetes i adolescents (0 a 17 anys) dels 103 municipis afectats
- 89.000 en zona zero² i altres municipis greument afectats (19,7 % del total provincial)
 - 46.000 xiquetes i xiques
 - 36.000 adolescents (12 a 17 anys)
- 600.000 persones sense aigua potable, 150.000 sense electricitat, 87 % municipis de la zona zero sense cobertura telefònica
- 16.000 habitatges danyats
- 144.000 vehicles inutilitzats (85 % en sinistre total)
- 31.000 persones amb Expedient de Regulació Temporal d'Ocupació (ERTO) per causa de força major, 64.000 empreses en zones afectades
- 36.000 xiquets, xiquetes i adolescents menors de 16 anys en risc de pobresa o exclusió social (taxa AROPE infantil: 29,5 %³) viuen a les zones afectades
- 16.000 persones destinatàries de la Renda Valenciana d'Inclusió en municipis afectats l'1 d'octubre del 2025
- 115 centres educatius amb destrosses, 8 declarats en estat catastròfic (en procés de demolició)
- 48.000 alumnes sense poder anar a classe durant setmanes
- 18.000 perceptors de beca de menjador en comarques afectades el 29 d'octubre del 2024
- 229 víctimes mortals confirmades, 9 d'entre 0 i 18 anys

1 Acrònim de Depressió Aïllada en Nivells Alts, fenomen meteorològic també conegut com a "gota freda".
2 Tipologia definida per la Generalitat Valenciana en el Pla Endavant (abril 2025)
3 Institut Valencià d'Estadística. Indicadors de pobresa (explotació Enquesta de Condicions de Vida 2024) a nivell subregional: taxa At Risk Of Poverty and/or Exclusion (AROPE) de 0 a 16 anys per a l'agregat de les comarques de Plana de Utiel-Requena, Foia de Bunyol, Horta Sud i Ribera Alta.

* Nombre de xiquets, xiquetes i adolescents per municipi en zona zero.

PREVENCIÓ I RESPOSTA DAVANT EMERGÈNCIES: UNA REFLEXIÓ DES DE L'ENFOCAMENT DE DRETS

Segons els principis rectors de la Convenció de Drets de l'Infant de 1989 (Organització de les Nacions Unides), la prevenció i la resposta davant d'emergències haurien d'estar guiades per:

Interés superior (art. 3): Els interessos i drets de la infància sempre han de ser una consideració primordial. També en el context de desastres i catàstrofes i en les polítiques públiques que es dissenyen i implementen per abordar-los.

Supervivència i desenvolupament (art. 6): En tota actuació s'ha de garantir que la infància i l'adolescència tenen els elements necessaris per a sobreviure i poder desenvolupar-se de manera plena i segura, permetent-los que arriben al màxim potencial.

No discriminació (art. 2): Per tal de compensar situacions de desavantatge causades per factors de discriminació, els poders públics han de prestar una atenció especial i adaptada als xiquets, xiquetes i adolescents que tenen una probabilitat més gran de quedar-se fora de les ajudes i recursos de postemergència⁴.

Participació (art. 12): Els xiquets, xiquetes i adolescents, especialment els residents als municipis més colpejats pel desastre, en són part directament concernida. Per tant, cal instaurar vies i processos formals que promoguen i garantisquen la participació infantil i adolescent en la reconstrucció.

4 Comitè dels Drets del Xiquet (2003). Observació general N.º 5: Mesures generals d'aplicació de la Convenció sobre els Drets del Xiquet (CRC/GC/2003/5). Organització de les Nacions Unides.

Nàixer durant la crisi climàtica⁵

L'abast i la magnitud de la triple crisi planetària (el canvi climàtic, la pèrdua de la biodiversitat i la contaminació generalitzada) representen una amenaça urgent i sistèmica per als drets del xiquet a tot el món⁶.

Els xiquets, les xiquetes i els adolescents són especialment vulnerables al canvi climàtic pel fet que els seus sistemes físics i psicològics encara estan en desenvolupament, cosa que els fa especialment susceptibles als factors d'estrès ambiental com les malalties, l'escassetat d'aigua i els aliments, i la interrupció de l'accés als serveis bàsics socials, sanitaris, educatius i de protecció.

A escala planetària, la infància nascuda el 2020 té si més no el doble de probabilitats de viure una vida marcada per onades de calor, crescudes fluvials, sequeres, pèrdues de collites, incendis forestals i ciclons tropicals que els seus avis i àvies nascuts el 1960. Aconseguir l'objectiu de l'Acord de Paris de limitar l'escalfament global a 1,5 °C per al 2100 suposaria evitar que 5 milions de xiquets i xiquetes de tot el món patiren una exposició sense precedents al llarg de les seues vides a les crescudes i inundacions fluvials. L'emergència de la dana només és una mostra del que ha de venir si no ho remeiem.

Tot i això, els xiquets, xiquetes i adolescents tenen una presència molt limitada en les polítiques climàtiques i ambientals, tant a nivell internacional com estatal. Pocs marcs normatius incorporen referències explícites als drets infantils o a la necessitat d'una protecció reforçada davant de riscos climàtics. Així mateix, són escasses les estratègies que integren indicadors específics d'infància, mesures d'adaptació centrades en xiquets i xiquetes o mecanismes de participació infantil i adolescent en l'acció climàtica.

En aquest sentit, entenem que la proposta actual de treball per un Pacte d'Estat davant de l'Emergència Climàtica és una iniciativa potent i necessària que hauria d'incloure totes aquestes consideracions.

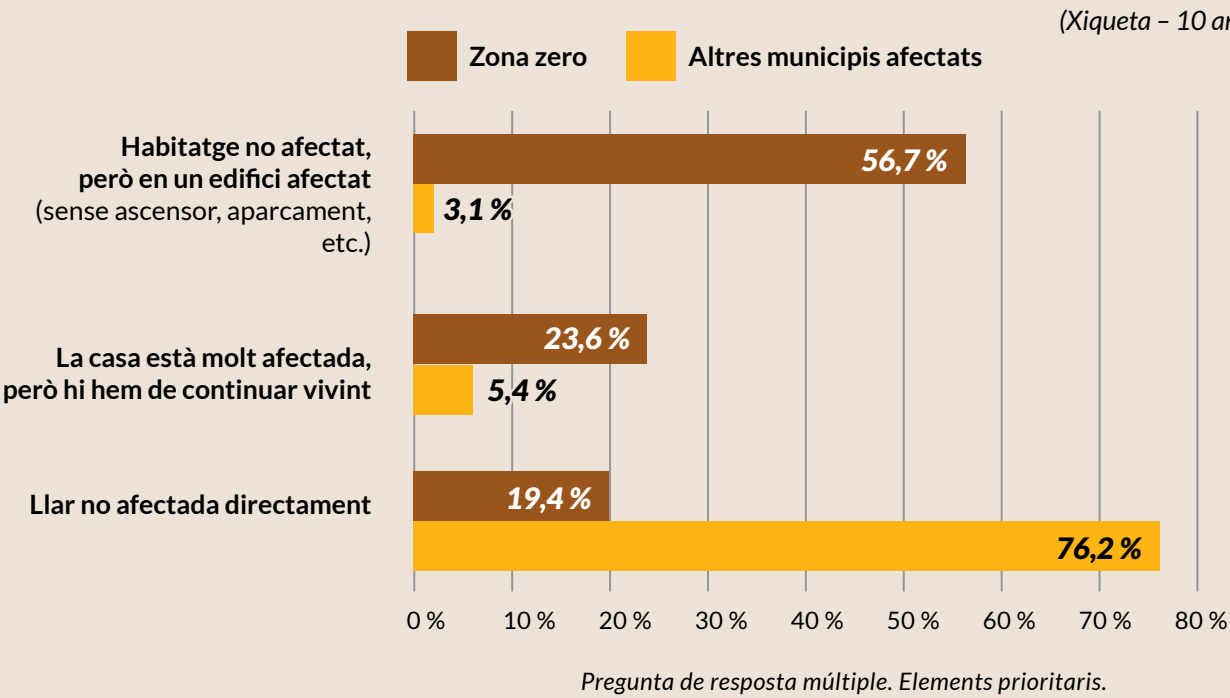
5 Save the Children (2025). *Nacer durante la Crisis Climática 2. Una vida sin precedentes*.

6 Comitè dels Drets del Xiquet (2023). Observació general N.º 26: Relativa als drets del xiquet i el medi ambient, amb particular atenció al canvi climàtic (CRC/C/GC/26). Organització de les Nacions Unides.

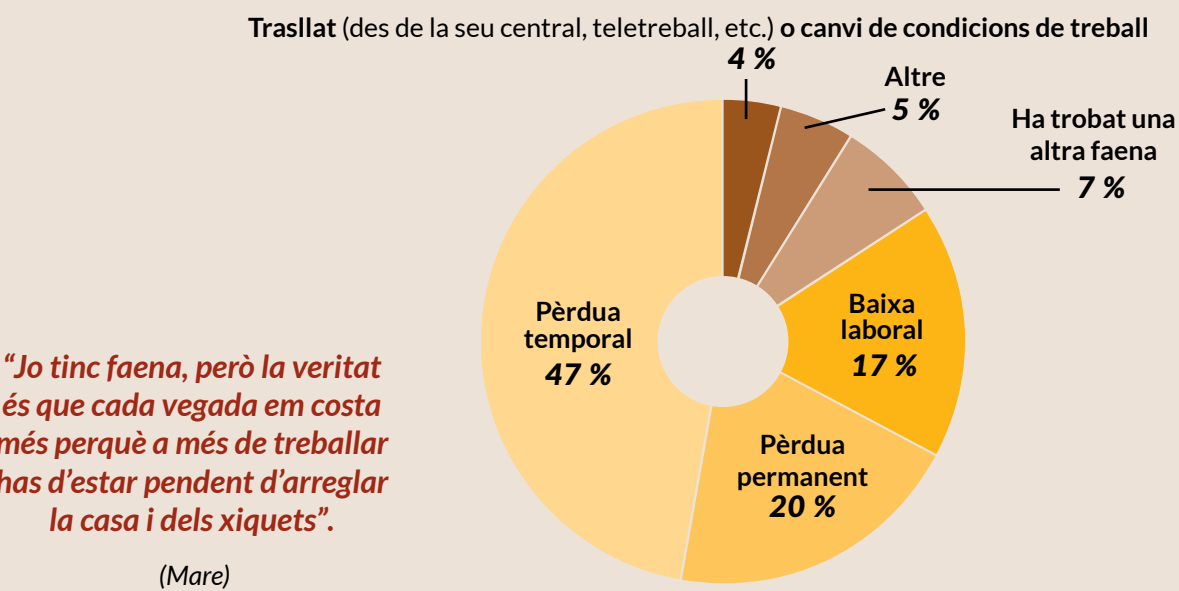
CONDICIONS MATERIALS, MITJANS DE VIDA I ENTORN SOCIAL DE LES FAMÍLIES

Les famílies amb xiquets, xiquetes i adolescents a càrrec van haver d'enfrontar, de la nit al dia, les conseqüències d'un colp brutal que va arrasar les cases i impactà profundament en el teixit productiu. En aquest sentit, convé destacar la importància tant de les prestacions i les ajudes socials posades en marxa com el paper de les xarxes de suport en la recuperació.

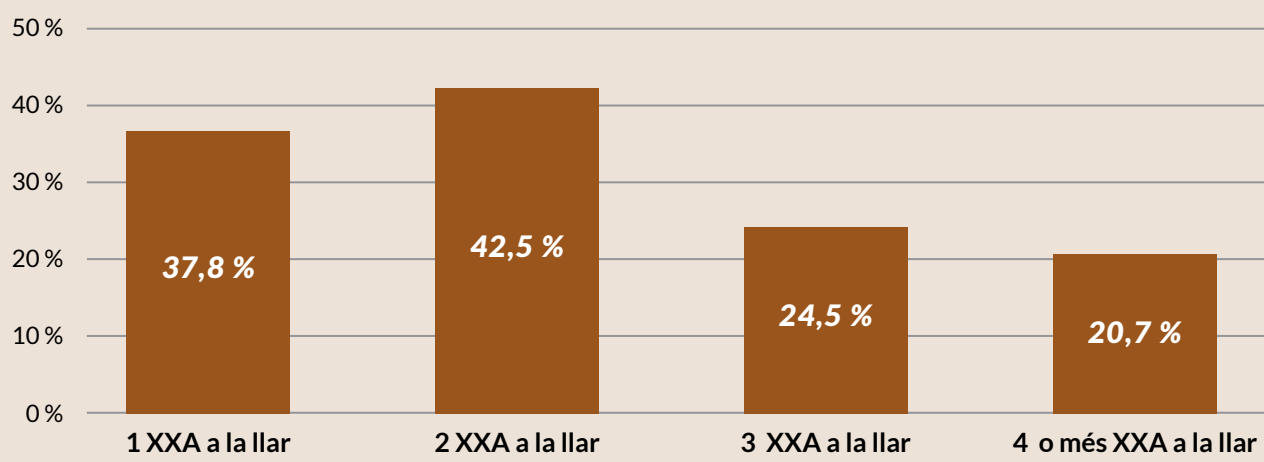
Situació de la residència principal (per grau d'afectació municipal)

Situació laboral afectada per la dana

Capacitat d'estalvi durant almenys dos mesos en funció del nombre de xiquets, xiquetes i adolescents (XXA) de la llar⁷

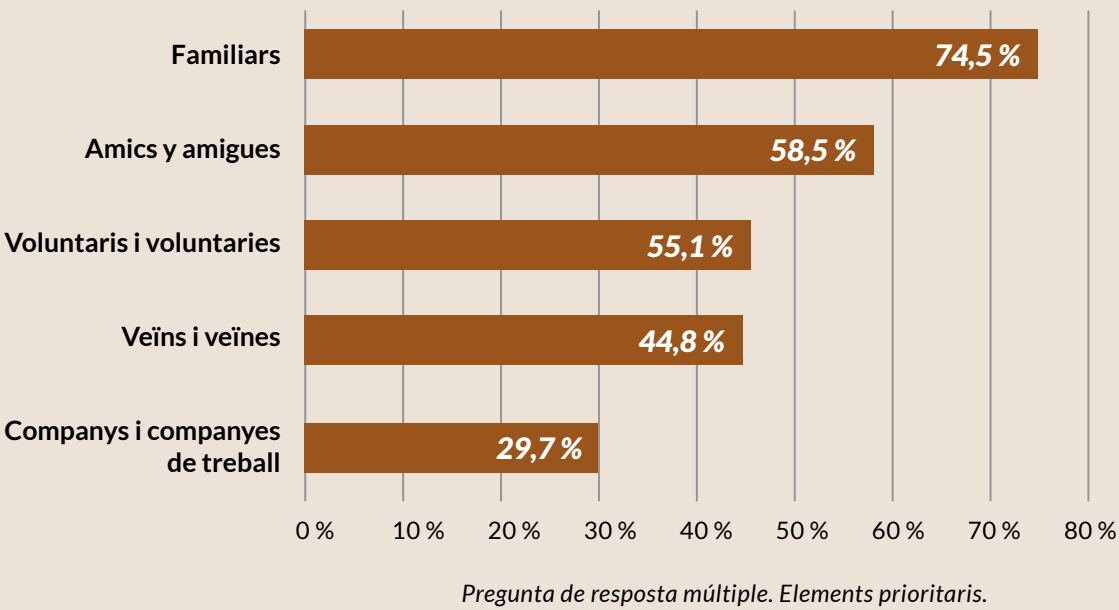

7 Percentatge de famílies (diferenciant per nombre de xiquets, xiquetes i adolescents a càrrec en la llar) que afirmen tindre capacitat suficient d'estalvi per a dos mesos.

“Els mecanismes de protecció social no estan arribant igual a tots els col·lectius”.

(Responsable polític)

Agents de l'entorn que han donat suport a la família

“Està molt bé que el poble haja ajudat, que ens hàgem recolzat entre tots”.

(Adolescent – 14 anys, Utiel)

HABITATGE

- 15.969 habitatges afectats (d'entre els quals, 1.530 declarats no habitables i 524 desallotjats a causa de danys estructurals). Quasi el 15 % de les famílies enquestades (355 de 2.398) assenyalen haver perdut el seu habitatge amb motiu de la dana.
- 1 família sobre 4 (24,6 %) considera que la seua llar és ara menys segura per als xiquets, xiquetes i adolescents que abans de la dana. En aquest sentit, 4 de cada 5 famílies enquestades (80,3 %) de municipis de la zona zero viuen en edificis encara amb reparacions pendents (sense ascensor o aparcament), o directament en habitatges molt afectats, però en què han de seguir residint.
- En el moment de l'elaboració d'aquest informe, moltes famílies continuen sense poder tornar a sa casa, amb reallotjaments temporals que depenen fonamentalment de les seues xarxes familiars i amistats, i que suposen una càrrega més gran quant a desplaçaments quotidians i estrés (tant psicològic com financer).
- La situació ha visibilitzat la vulnerabilitat específica de famílies en situació irregular: habitatges (alguns de compartits) en baixos (majoritàriament afectats) sense cèdula d'habitabilitat, a més d'enfrontar-se a traves i dificultats per a rebre ajudes relacionades.

OCUPACIÓ

- 31.000 persones van patir un ERTD per causa de força major.
- Del total de persones que van ser enquestades i que van presentar un canvi de la seua situació laboral a causa de la dana, el 47 % pogueren recuperar la feina després de perdre-la durant un temps, i el 20 % encara no l'ha recuperada.
- Se n'identifiquen diverses problemàtiques relacionades, com una enorme pèrdua de poder adquisitiu (pobresa sobrevinguda i pobresa reforçada) o sobrecàrregues per conciliació (ocupació productiva-tasques de reparació i cures), especialment en el cas de les famílies monomarentals.
- El 21,9 % de les famílies amb fills i filles a càrrec de la Comunitat Valenciana es trobava ja en situació de pobresa laboral (per sota del llindar de la pobresa tot i tenir ocupació)⁸ abans de la dana. Amb el teixit socioeconòmic i productiu esquinçat, la inestabilitat laboral i vital a les zones més afectades presenta cotes encara més elevades.

⁸ Institut Nacional d'Estadística (2025). Enquesta de Condicions de Vida (ECV) 2024.

PRESTACIONS I AJUDES

- La Generalitat Valenciana ha mobilitzat 55 milions d'euros per a ajudes específiques adreçades a famílies i infància afectades per l'emergència. Tot i això, moltes de les persones enquestades assenyalen dificultats d'accés a diferents prestacions i ajuts per desconeixement, dificultat amb els tràmits o requisits que no poden complir o provar. A vegades s'identifiquen problemes de retard en l'arribada de les ajudes econòmiques i la insuficiència de les quanties atorgades.
- La capacitat d'estalvi de les famílies se n'ha ressentit enormement, i la intensitat d'aquest impacte té una relació directa amb el nombre de xiquets, xiquetes i adolescents a casa (les famílies nombroses són les més perjudicades).
- Des de l'Administració es posa el focus en la simplificació dels procediments per a trencar barreres i en l'abordatge integral de la problemàtica (agilitar les ajudes i les prestacions d'emergència, però que també estiguen acompanyades de mesures d'ocupació i reforç comunitari).
- Dos col·lectius especialment vulnerables identificats són les famílies monomarentals (amb una taxa AROPE que arriba al 56,2 % a la Comunitat Valenciana) i les d'origen migrant (de les quals més de 22.000 van poder acollir-se al procés de regularització extraordinari obert entre el febrer i el maig d'aquest any 2025).

XARXES DE SUPORT I VOLUNTARIAT

- La feina del voluntariat, encara que descoordinada, fou un factor diferencial durant els primers dies de la resposta. Encara destaca, com a punt valorat molt positivament, la solidaritat mostrada. Les famílies continuen expressant reconeixement i gratitud envers els qui hi van ajudar.
- El 68 % dels joves (de 12 a 21 anys) han participat o continuen participant en tasques de voluntariat o resposta a l'emergència. Aquest paper actiu en la recuperació de l'entorn directe ha suposat un important apoderament i un matalàs de benestar emocional per a la població adolescent.
- Als municipis de la zona zero, únicament el 41,7 % de les persones enquestades manifesten haver pogut comptar, sense dificultats, amb el suport (rehabilitació de l'habitatge, cura de fills i filles i altres persones dependents, etc.) de familiars i amistats durant les primeres setmanes de l'emergència.
- Més d'1 de cada 4 (26,7 %) famílies enquestades considera que continua necessitant actualment un suport extern, però no hi compta.

“El millor va venir dels veïns i dels voluntaris, sense ells hagués estat impossible tirar endavant”.

(Mare)

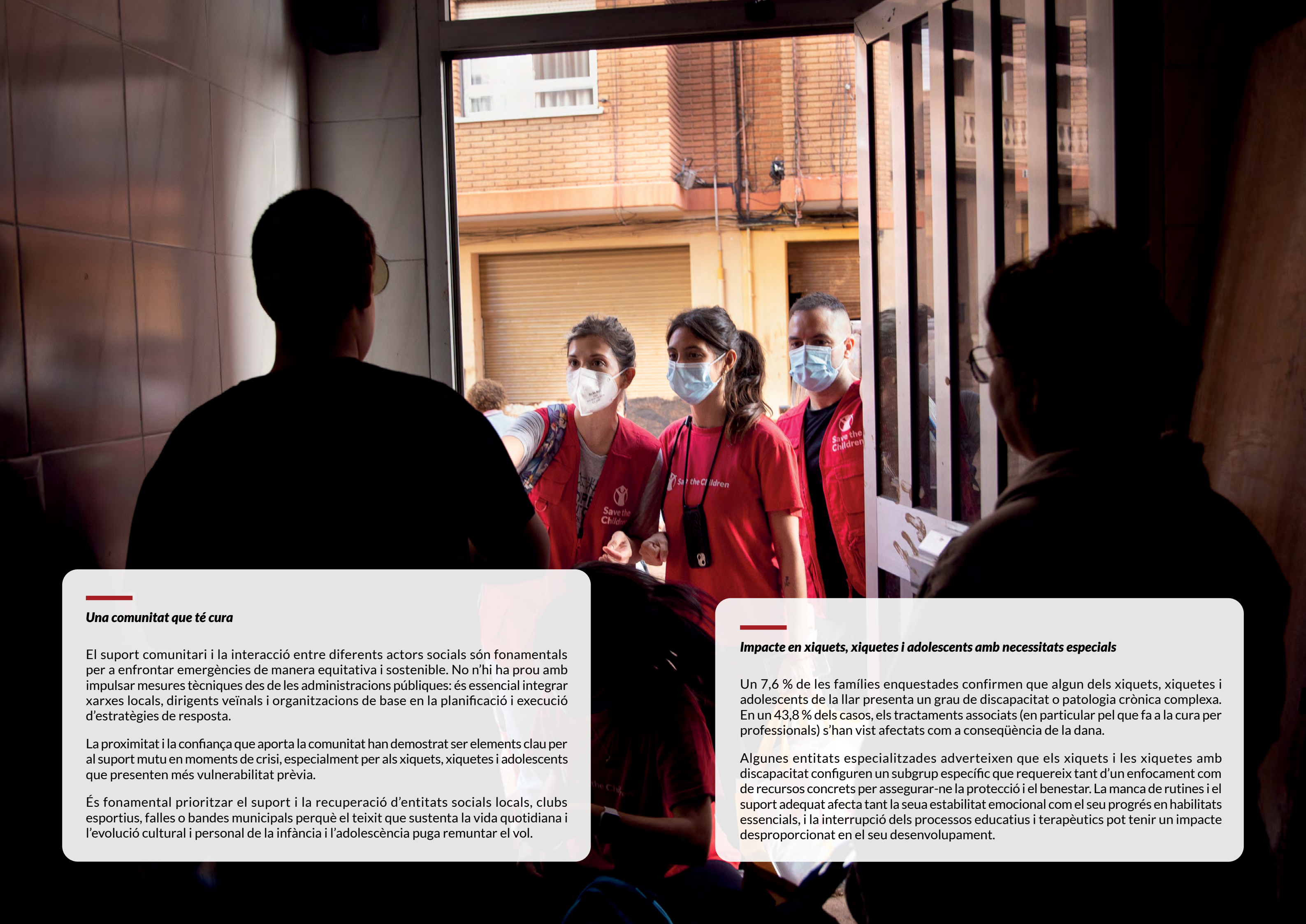
“Al final les ajudes no cobreixen ni la meitat del que hem perdut”.

(Mare)

Model de transferències de diners en efectiu de Save the Children

El nostre programa de recuperació de mitjans de vida de les famílies afectades mitjançant transferències d'efectiu s'ha anat implementant i ajustant a diferents fases:

1. **Emergència:** Cobertura de necessitats immediates i prioritàries més urgents, sense requeriments de justificació de la despesa (702.800 euros – 584 famílies, 1.082 xiquets, xiquetes i adolescents).
2. **Reconstrucció econòmica autònoma:** Programa desenvolupat conjuntament amb la Fundación Carmen Gandarias per a proporcionar suport econòmic significatiu a famílies afectades directament per la dana. Línies d'habitatge, vehicles i mitjans de vida i treball (518.500 euros – 55 famílies).
3. **Recuperació:** Evolució natural del nostre model d'intervenció, amb munts diferenciats en funció de les necessitats concretes de cada família. Línies de mitjans de vida i cronificació de la vulnerabilitat, habitatge i benestar infantil (des de l'1 de setembre del 2025, amb un abast estimat de 60 famílies).

Una comunitat que té cura

El suport comunitari i la interacció entre diferents actors socials són fonamentals per a enfrontar emergències de manera equitativa i sostenible. No n'hi ha prou amb impulsar mesures tècniques des de les administracions públiques: és essencial integrar xarxes locals, dirigents veïnals i organitzacions de base en la planificació i execució d'estratègies de resposta.

La proximitat i la confiança que aporta la comunitat han demostrat ser elements clau per al suport mutu en moments de crisi, especialment per als xiquets, xiquetes i adolescents que presenten més vulnerabilitat prèvia.

És fonamental prioritzar el suport i la recuperació d'entitats socials locals, clubs esportius, falles o bandes municipals perquè el teixit que sustenta la vida quotidiana i l'evolució cultural i personal de la infància i l'adolescència pugui remuntar el vol.

Impacte en xiquets, xiquetes i adolescents amb necessitats especials

Un 7,6 % de les famílies enquestades confirmen que algun dels xiquets, xiquetes i adolescents de la llar presenta un grau de discapacitat o patologia crònica complexa. En un 43,8 % dels casos, els tractaments associats (en particular pel que fa a la cura per professionals) s'han vist afectats com a conseqüència de la dana.

Algunes entitats especialitzades adverteixen que els xiquets i les xiquetes amb discapacitat configuren un subgrup específic que requereix tant d'un enfocament com de recursos concrets per assegurar-ne la protecció i el benestar. La manca de rutines i el suport adequat afecta tant la seua estabilitat emocional com el seu progrés en habilitats essencials, i la interrupció dels processos educatius i terapèutics pot tenir un impacte desproporcionat en el seu desenvolupament.

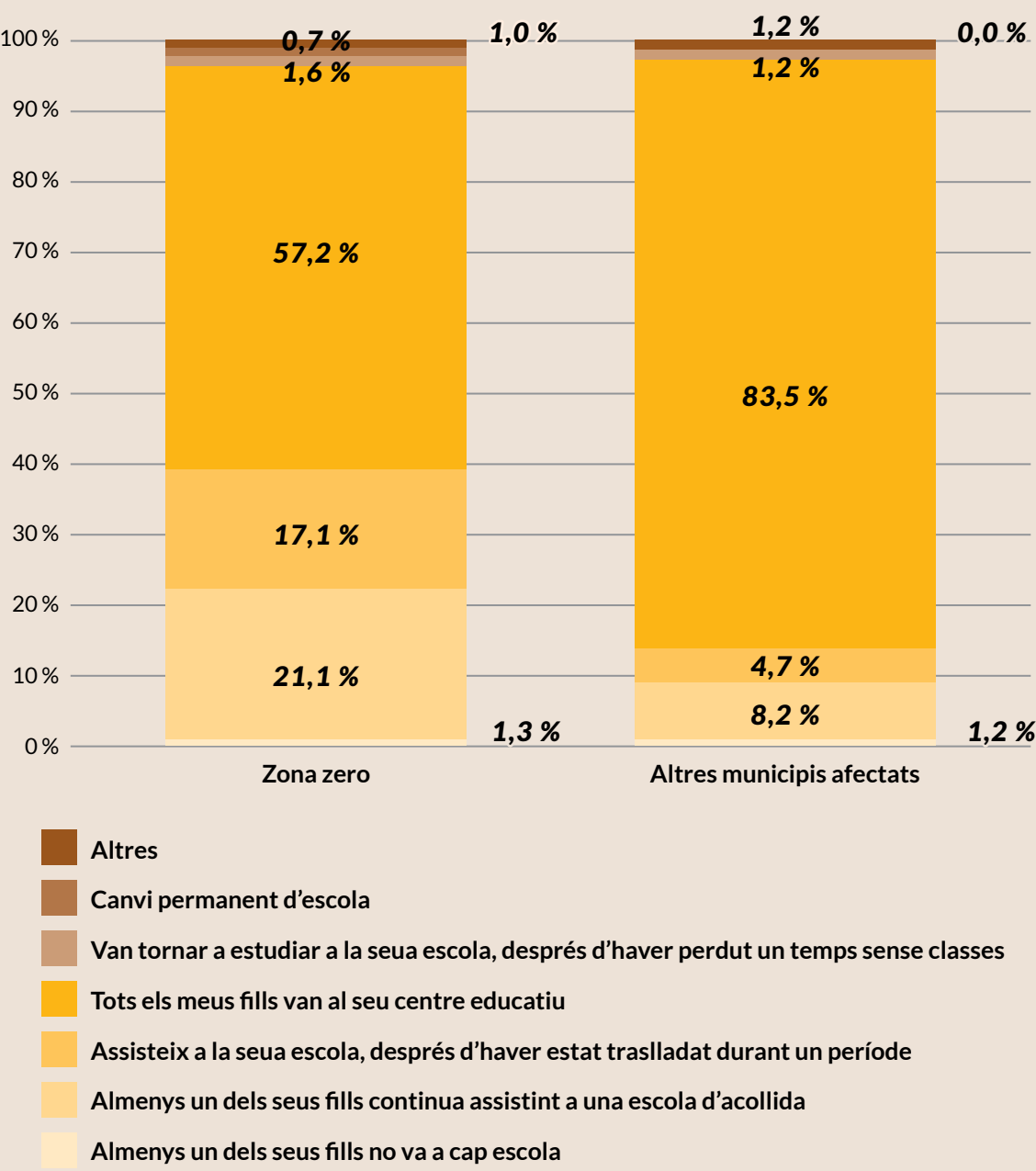
SISTEMA EDUCATIU

“Ha estat impossible que els xiquets recuperen el temari, van amb un retard enorme”.

(Mare)

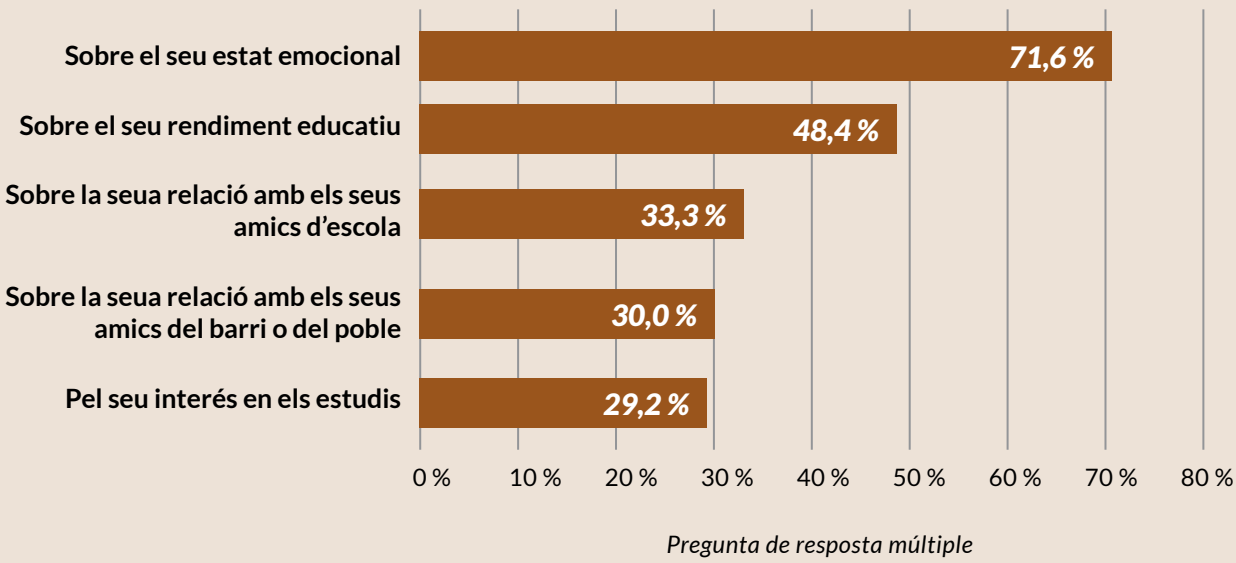
De sobte, tot era un cúmul de runa i fang. I les aules van haver de tancar. L'alumnat va tardar com a poc algunes setmanes a reprendre presencialment el curs escolar, i pogué continuar un aprenentatge que mai no seria un element essencial. Els centres educatius han demostrat ser un dels pilars clau de la normalització després de l'emergència, entorns de socialització i protecció que encara esperen ser prioritaris en la reconstrucció.

Situació escolar més greu a casa (per grau d'afectació municipal)⁹

⁹ Situació que la família percep com la més greu en relació amb l'escolarització dels xiquets, xiquetes i adolescents de la llar.

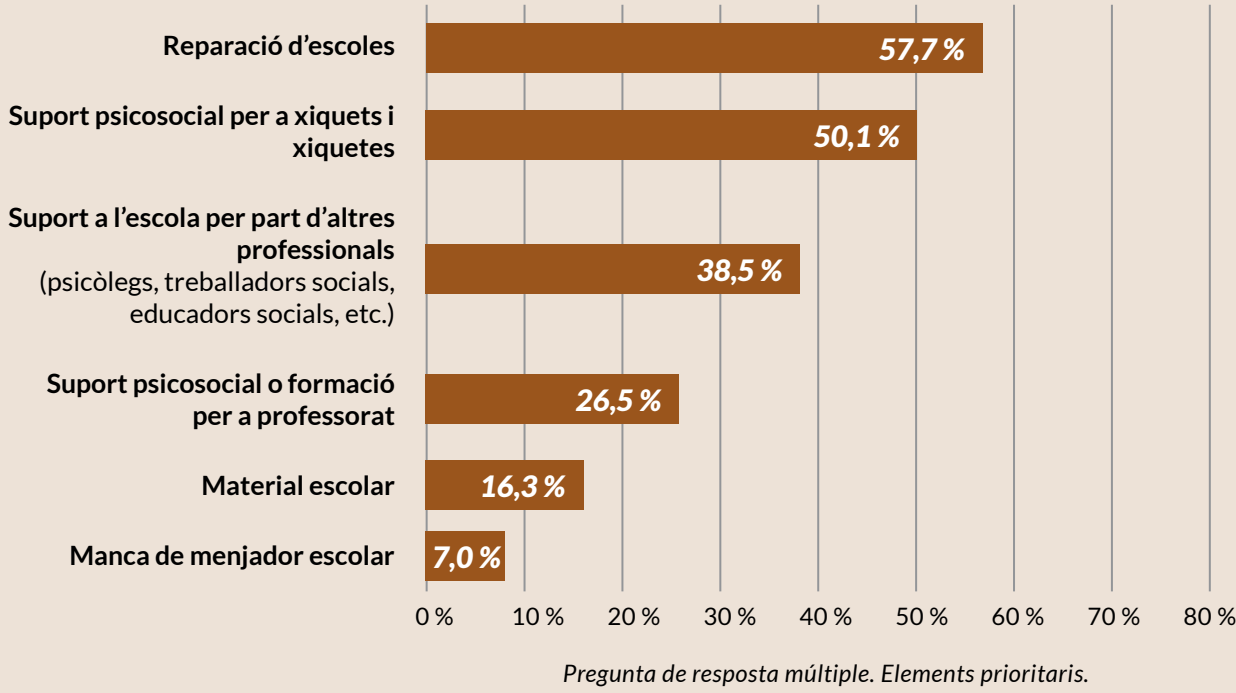
Afectació de la discontinuïtat educativa

“Quan van tornar les classes fou com tornar a respirar, els xiquets necessitaven aquesta rutina”.

(Mare)

Necessitats educatives més importants actualment

INTERRUPCIÓ I DISCONTINUÏTAT

- Més de 48.000 alumnes d'etapes no universitàries de les zones afectades van patir la discontinuïtat del curs escolar 2024/2025, amb setmanes i fins i tot mesos sense una reobertura (la majoria va poder tornar a classe abans de Nadal). Aquestes interrupcions perllongades agreugen les desigualtats i augmenten el risc d'abandó escolar.
- 1 de cada 5 famílies (21,1 %) de municipis de la zona zero assenyala que si més no un dels xiquets, xiquetes i adolescents de la llar segueix acudint a un centre educatiu d'acolliment (a finals del curs passat). El 17,1 % acudeixen ja al seu centre educatiu, després d'haver estat reubicats durant un temps.
- Els efectes de la dana han repercutit directament en la qualitat educativa, i en destaca la manca de materials escolars (en primera instància) i de suport socioemocional com a barreres clau. Aproximadament la meitat de les famílies (52,4 %) indica que els fills i les filles han patit un retard en l'aprenentatge: impossibilitat d'abastar el temari, manca de preparació per a l'avaluació, etc.

***“Al principi vaig dir:
mira, demà segur que no anem a classe.
Però quan vaig veure que l'institut estava
destrossat vaig pensar:
què faré ara? on estudiaré?”***

(Adolescent – 16 anys, Utiel)

CENTRES EDUCATIUS: MÉS ENLLÀ DE L'APRENTATGE

- Els centres educatius ofereixen més que coneixements: suposen un entorn d'estabilitat, seguretat i suport psicosocial. En un context de crisi, anar a escola ajuda a recuperar un sentit de normalitat i esperança.
- La reobertura dels col·legis i instituts va suposar també un alleujament per a moltes famílies, que pogueren per fi conciliar i dedicar-se amb més intensitat a les tasques de recuperació (en un sentit ampli). Hi ha un reconeixement general del professorat com un agent de suport fonamental en la recuperació.
- No poder assistir a l'escola ha afectat particularment l'estat emocional (71,6 %) i relacional (33,3 %) de l'alumnat.
- El col·legi també és un espai que ofereix altres serveis, com el menjador, el manteniment del qual resulta fonamental, sobretot per a garantir el dret a una alimentació saludable de l'alumnat amb més vulnerabilitat socioeconòmica. L'octubre del 2024, 18.000 xiquets, xiquetes i adolescents tenien una beca de menjador a les comarques afectades per la dana.

***“Les escoles han fet molt més que ensenyar,
han estat pendents de com estaven els
xiquets”.***

(Mare)

PLANS DE REFORÇ I RECONSTRUCCIÓ D'INFRAESTRUCTURES

- 115 centres educatius amb destrosses, 8 declarats en estat catastròfic (en procés de demolició). 3.000 alumnes de la zona zero estudiaran en aules prefabricades durant diversos cursos.
- A hores d'ara, les necessitats educatives més importants identificades per les famílies són la reparació d'escoles (57,7 %), el suport psicosocial per a l'alumnat (50,1 %) i el reforçament de les plantilles (38,5 %).
- L'emergència ha reduït el temps d'aprenentatge efectiu i tindrà un efecte d'“oblit estiuenc” entre l'alumnat més desafavorit per l'accés desigual a altres activitats educatives i culturals. La tornada a les aules en aquest primer curs postdana ha de tenir en compte de manera cabdal tant l'equitat com el benestar psicosocial de l'alumnat.

***“Vull saber quan construiran
el col·legi dels meus fills”.***

(Mare)

Qüestió de gènere

El treball extra de cura exigint per l'emergència ha recaigut fonamentalment sobre les mares i altres dones de la família (un 40,9 % davant del 5,5 % pares). Aquest predomini femení davant una major responsabilitat i càrrega sobrevingudes està ratificat per les professionals que treballen en intervenció directa: detecten molts casos de xiquetes assumint el paper de "germana gran" i mares amb dificultats serioses per a compaginar el treball productiu i les tasques de recuperació (incloent-hi per descomptat la criança).

A més, les nostres anàlisis a escala internacional indiquen que els fenòmens climàtics extrems no impacten de la mateixa manera sobre els xiquets que sobre les xiquetes, perquè són elles les més vulnerables a patir les conseqüències en la salut, l'educació i la seguretat social i econòmica.

Totes les persones que han decidit participar en els grups de discussió que hem desenvolupat per a la recerca que nodreix aquest informe són mares.

Créixer en contínua emergència

Molts dels xiquets, xiquetes i sobretot adolescents de les comarques afectades per la dana estan revivint símptomes que ja van experimentar durant el confinament domiciliari per la pandèmia de COVID-19.

Enfront d'una successió de crisi, no es van sorprendre particularment per l'apagada generalitzada del subministrament elèctric a l'abril d'aquest 2025, mentre mantenen una exposició contínua a la inseguretat que transmeten la televisió i les xarxes socials, amb notícies de conflictes armats com els d'Ucraïna i Gaza.

En definitiva, aquest esforç d'adaptació a una situació d'emergència contínua contribueix a interioritzar un estat permanent d'incertesa i alerta amb la finalitat d'anticipar-se a noves crisis o episodis de violència.

Aquesta càrrega acumulada d'emergències successives produeix un efecte de desgast en la salut mental: l'exposició repetida o múltiple a desastres augmenta notablement el risc de problemes psicosocials i de salut mental, com ara el trastorn d'estrés posttraumàtic.

PROTECCIÓ I SALUT MENTAL

Hi ha un ampli consens entre els especialistes que treballen en la resposta davant d'emergències com la que visquérem el passat 29 d'octubre del 2024: les ferides que més perduren en el temps són les psicològiques i emocionals. Els xiquets, les xiquetes i els adolescents són sempre un col·lectiu vulnerable, però en aquests contextos resulta especialment pertinent posar el focus en la seua salut mental i protecció.

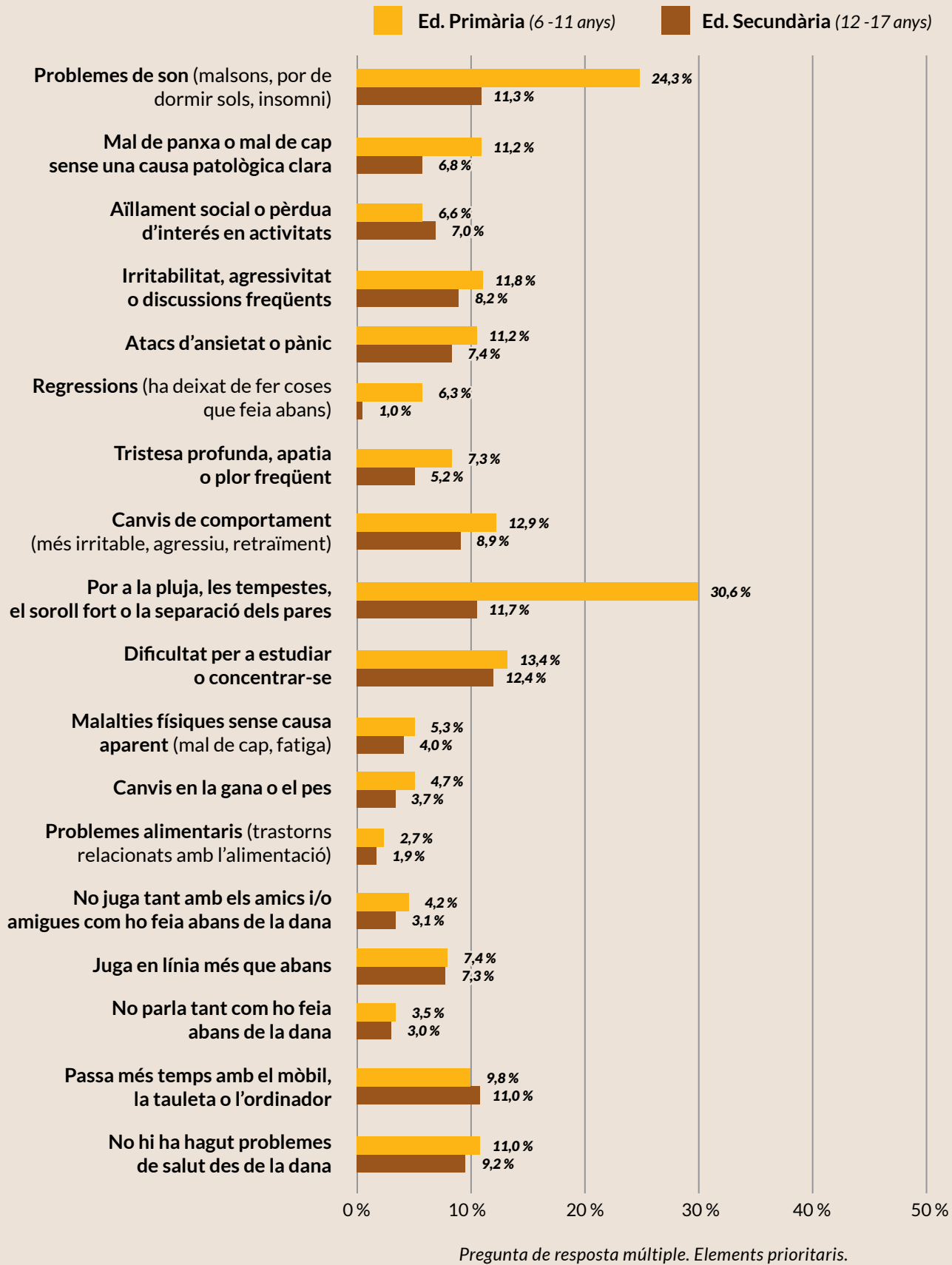
Activitats que els xiquets, xiquetes i adolescents han deixat de fer a causa de la dana

“Cal tornar a crear espais on els xiquets puguem estar tranquils i jugar sense por”.

(Mare)

Principals problemes de salut i comportament dels xiquets, xiquetes i adolescents (per nivell educatiu)

GENERACIÓ D'ENTORNS AMIGABLES I SEGURS

- Per ordre de rellevància, els xiquets, xiquetes i adolescents dels municipis afectats per l'emergència han deixat de fer activitats esportives (45,4 %), a l'aire lliure (28,0 %), recreatives o culturals (25,0 %) o extraescolars (24,7 %).
- Els equips de professionals no comprenen que, encara hui, molts dels espais on xiquets, xiquetes i adolescents es relacionen i evolucionen, continuen sense estar rehabilitats. Durant aquests mesos, moltes activitats lúdiques s'han hagut d'organitzar fora dels municipis afectats.
- La generació tant en la resposta immediata com a llarg termini d'entorns segurs, protectors i de bon tracte cap a la infància i l'adolescència, més enllà d'una necessitat normativa, és fonamental per a oferir una alternativa multidisciplinària que reduïska l'impacte psicoemocional de l'emergència en xiquets, xiquetes i adolescents.

“Hem vist un increment en els casos de violència, en la detecció de casos. Moltes famílies ja partien d'una situació de vulnerabilitat prèvia, en què ja n'hi havia antecedents d'un possible risc”.

(Professional – Tercer Sector)

PROTECCIÓ DAVANT DE LA VIOLÈNCIA

- El nostre treball com a ONG internacional ens ofereix evidències sòlides d'un augment del risc de violència, abús, explotació o negligència per la situació de vulnerabilitat que es genera després de desastres i emergències. Aquesta problemàtica té relació amb el tancament d'espais públics per a la infància (com són els centres educatius), que minimitzen les possibilitats de detecció d'aquestes situacions.
- Diferents professionals que estan treballant en intervenció directa en resposta a la dana corroboren aquesta hipòtesi: assenyalen un repunt en els possibles casos de violència detectats, especialment en l'àmbit familiar. La difícil situació psicològica i l'elevat nivell d'estrés a què s'enfronten les llars en contextos de crisi pot derivar en l'ús de mecanismes d'afrontament negatius, cosa que augmenta el risc de violència domèstica envers els xiquets, les xiquetes i els adolescents. Les primeres setmanes de confinament domiciliari solen intensificar aquestes tensions familiars i generar entorns insegurs per a la infància.
- La infància víctima continua sense estar posada al centre: no n'hi ha ni una intervenció professional especialitzada ni s'hi dona una atenció holística i integral. Els sistemes autonòmics encara estan aterrant en les mesures establertes per la Llei orgànica 8/2021, del 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant de la violència.

“Quan trona em pose molt nerviós i no puc dormir”.

(Xiquet – 9 anys, Paiporta)

SALUT MENTAL INFANTOJUVENIL

- Pel que fa a problemes de salut i conducta detectats per les famílies, xiquets i xiquetes presenten principalment por a la pluja i al soroll intens (30,6 %), malsos i insomni (24,3 %) o fins i tot regressions (deixar de posar en pràctica capacitats ja aconseguides) (6,3 %).
- En la mateixa línia, els i les adolescents manifesten dificultats de concentració (12,4 %), passen més temps amb dispositius electrònics (mòbil, tauleta o ordinador) (11,0 %), o es refugien en l'aïllament social (7,0 %).
- Aquests canvis en el comportament, pors a noves inundacions i a la foscor, ansietat o estrés persistents, o la dependència de pantalles com a mecanisme d'escapament són problemes que també són detectats pels equips professionals.
- L'acompanyament social i emocional de xiquets, xiquetes i adolescents ha sigut molt deficient, i tot s'ha fiat a la seua capacitat de resiliència. Actualment, la principal preocupació de les famílies (45,7 %) és l'estat emocional dels fills i filles.
- El sistema d'atenció en salut mental no té el nombre suficient de professionals que aborden la qüestió d'una manera integral (més enllà del que és purament clínic) i amb especialització infantojuvenil.

“És essencial mantenir els programes de suport psicològic especialitzat i integrar-los en el sistema educatiu i social”.

(Professional – Tercer Sector)

Model d'Espais Amigables per a la Infància de Save the Children

En l'emergència provocada per la dana, els nostres Espais Amigables per a la Infància (EAI) estan sent essencials per a mitigar els riscos i protegir els xiquets, xiquetes i adolescents, brindant-los suport emocional, lúdic i educatiu en un entorn segur. Fins ara, hem intervingut en diferents territoris considerats prioritaris pel seu nivell d'afectació: Benetússer, La Torre, Massanassa, Sant Marcel·lí, Paiporta (2) i Sedaví.

Mitjançant l'adaptació específica de la metodologia internacional We Thrive, que combina enfocaments de protecció, educació i suport psicosocial, aquests espais fomenten el benestar de la infància i la recuperació d'un sentit de normalitat i control sobre les seues vides. Els nostres EAI han donat suport a 584 xiquets, xiquetes i adolescents, han intervingut de manera directa en 406 famílies i han assegurat la continuïtat educativa de 1.899 beneficiaris.

Aquests recursos establerts han demostrat capacitat per a funcionar simultàniament com a nuclis de protecció, educació i benestar, amb evidències d'efectes multiplicadors que transcendeixen la intervenció directa.

Capacitar els equips de professionals

Durant les primeres setmanes de la resposta, vam desenvolupar càpsules formatives que oferiren nocions fonamentals sobre intervenció psicosocial i protecció de la infància en un context d'emergència a 438 professionals de Serveis Socials de la Generalitat Valenciana. Més endavant, ampliarem a un total de 203 persones voluntàries i treballadores en la intervenció directa amb idees clau sobre salvaguarda infantil.

Actualment estem programant un projecte concret de capacitacions a nivell municipal, amb l'objectiu d'aportar un enfocament de drets d'infància i adolescència a la revisió de polítiques i protocols que es duguen a terme a la zona zero de la catàstrofe.

Fotografia: Pablo Martí

CONCLUSIONS: UN ANY DESPRÉS DEL FANG

Dotze mesos després de la catàstrofe, des de Save the Children ens hem proposat llançar, de manera clara i concisa, dues preguntes a l'aire: s'estan garantint els drets de la infància i l'adolescència en aquesta fase de reconstrucció postdana? Es tindran en compte i es prioritzaran els xiquets, xiquetes i adolescents en la revisió de protocols i polítiques de cara a una millor actuació davant de futures emergències?

Alguns dels elements normatius i estratègics que s'han posat en marxa darrerament des dels diferents estrats competencials (de l'estatal al local, passant per l'autonòmic) assenyalen elements clau i necessaris com l'especialització quant a col·lectiu d'atenció, la coordinació entre actors per a aprofitar sinergies i l'actuació des d'un enfocament integral o la inclusió per a no deixar a ningú arrere.

“L'emergència ens ha recordat que les polítiques socials han de ser preventives, no sols reactives. La coordinació permanent és la millor manera de protegir la població”.

(Professional – Tercer Sector)

Bona Práctica:

Informació adaptada a la infància i l'adolescència, una cultura d'autoprotecció inclusiva

A Xile i altres països costaners, la iniciativa de senyalització i rutes d'evacuació davant de tsunamis, impulsada per la UNESCO, enforteix la preparació ciutadana. Mitjançant cartells estandarditzats de comprensió fàcil, totes les persones identifiquen zones d'amenaça, rutes segures i punts de trobada. L'estratègia es complementa amb mapes de risc, fulletons informatius i programes de capacització. Els simulacres periòdics asseguren que les comunitats practiquin l'evacuació organitzada. També es promou el reconeixement de senyals naturals com la reculada del mar. Tot plegat fomenta una cultura d'autoprotecció eficaç i sostenible, integrada també pels infants i adolescents.

Tot i això, la reconstrucció continua giravoltant particularment sobre la situació que presenten les grans infraestructures danyades o la mitigació de l'impacte sobre el teixit econòmic i productiu de les comarques centrals.

Aquestes qüestions són importants i fonamentals. Però també ho és prioritzar l'alumnat i reparar i tornar a aixecar com més aviat millor col·legis i instituts nous, ampliar els recursos en salut mental infantojuvenil o assegurar l'acompanyament de les famílies, particularment de les més vulnerables, perquè recuperen els seus mitjans de vida.

“No es podrà parlar mai de recuperació de la normalitat perquè en cap moment no s'ha atés les necessitats d'aquell alumnat, d'aquesta infància, quant a l'experiència soferta i la seua superació”.

(Professional – Educació)

Des de Save the Children seguirem treballant perquè les administracions públiques puguin estar preparades davant dels efectes de les emergències climàtiques que enfrontem en un futur, tant a València com a la resta de l'estat.

Incorporant un enfocament preventiu, però també des de la profunda convicció que una resposta millor és possible. Que tenim les claus per situar la infància i l'adolescència i les seues famílies en el centre de la intervenció, garantint tots els seus drets.

Bona Práctica:

Non take-up en context d'emergència

En el cas de l'huracà Katrina (EUA, 2005), milers de famílies desplaçades no van accedir a ajudes en l'àmbit de l'habitatge per la complexitat administrativa. Per respondre, es van crear **Disaster Recovery Centers mòbils**, amb atenció multilingüe i assessoria legal gratuïta. Aquesta mesura va facilitar la inclusió de comunitats afroamericanes i llatines que inicialment havien quedat fora de l'ajuda oficial.

Bona Práctica:

Reconstrucció de centres educatius: aplicar el principi del Build Back Better

Durant les **inundacions a Alemanya (2013)**, diversos Länder van rehabilitar escoles infantils i col·legis aplicant criteris de **Build Back Better**. Es va prioritzar la construcció d'infraestructures en elevació, sistemes de drenatge reforçats i l'ús d'energies renovables, cosa que va reduir la vulnerabilitat davant de noves crescudes i va millorar la sostenibilitat dels establiments educatius.

“Molts dels fenòmens psicològics que estan vivint els xiquets i xiquetes ara no són una patologia, són una reacció natural i normal a una catàstrofe soferta. Per tant, és una qüestió estructural que es pot treballar”.

(Professional – Tercer Sector)

Intentem evitar que les properes inundacions i riudes òmpliguin els nostres pobles i ciutats de fang. Treballem per estar preparades com a societat conscient dels riscos que enfrontem. Demostrem suport mutu i resiliència si la tragèdia ens arriba.

Tenim un deute pendent amb els xiquets, xiquetes i adolescents que van viure, des de la sorpresa i la innocència, un desastre sense precedents. Actuem ara, i mai més no oblidem els qui més ho necessiten.

Bona Práctica:

Impacte en la salut mental: per una major especialització en l'atenció infantojuvenil

Després del **tsunami al Japó (2011)**, el govern i la Universitat de Tohoku van implementar un programa especialitzat en salut mental infanto-juvenil. Es van desplegar **equips mòbils de psicòlegs i psiquiatres infantils** que oferien teràpia grupal, activitats de resiliència amb docents i suport a famílies. A més a més, es va crear un **sistema de seguiment a llarg termini**, que va permetre prevenir la cronificació del trauma en nens i adolescents.

RECOMANACIONS

Actuar de manera decidida davant la crisi climàtica i les seues conseqüències sobre els drets de la infància i l'adolescència, millorant la resposta a llarg termini en la reconstrucció.

- Avaluar l'eficàcia i l'impacte de les polítiques públiques implementades tant en primera resposta com en reconstrucció, **recopilant evidències** i lliçons apreses per a evitar errors en emergències futures. Establir un pla de prevenció realista i aplicable a curt termini.
- **Reconéixer el dret de la infància i l'adolescència a un medi ambient net, sa i sostenible**, definint mesures de mitigació i adaptació davant del canvi climàtic.
- Desenvolupar campanyes de sensibilització per a **enfortir la capacitat d'autoprotecció de la ciutadania, amb materials i informació adaptada** i de comprensió fàcil per a xiquets, xiquetes i adolescents.
- **Capacitar els equips tècnics en resposta davant d'emergències**, incorporant els enfocaments dels drets de la infància i l'adolescència, participatiu i de gènere.
- Instaurar i mantenir a llarg termini **mecanismes de coordinació interdepartamentals i interadministratius**, que estiguen oberts a la participació de la societat civil, per a definir i fer seguiment de les tasques de reconstrucció.
- **Identificar situacions específiques de vulnerabilitat** que presenten els xiquets, les xiquetes, els adolescents i les seues famílies que requerisquen l'establiment de mesures concretes de suport.
- **Prioritzar la rehabilitació d'instal·lacions, espais i recursos d'oci**, com ara zones verdes, parcs i àrees esportives, **per a restablir com més aviat millor les dinàmiques socials dels xiquets, xiquetes i adolescents.**
- **Invertir en una planificació urbana adaptada a les necessitats de la infància i adolescència, i resilient al canvi climàtic.** Garantir que els nous barris, escoles i espais públics urbans siguen inclusius, sostenibles i estiguen preparats per al futur, incloent-hi la perspectiva de gènere en el disseny.
- Impulsar la **recollida sistemàtica d'informació desagregada per edat i gènere** per a poder fer seguiment de l'impacte de les mesures de reconstrucció en la infància i l'adolescència de les comarques afectades.
- **Promoure la participació de xiquets, xiquetes i adolescents en les activitats de resposta i recuperació**, fomentant-ne el sentit de pertinença i resiliència. Amb processos participatius com la creació de comitès juvenils, sessions de diàleg i dinàmiques grupals, els i les adolescents poden expressar les seues idees, establir prioritats i dissenyar iniciatives que els beneficien tant a ells com la seua comunitat.

Prioritzar la recuperació de la situació socioeconòmica de les famílies amb fills i filles a càrrec afectades per l'emergència, tot incorporant un enfocament comunitari en la resposta.

- Impulsar mesures que donen suport a la rehabilitació dels habitatges danyats, ampliant les ajudes econòmiques directes a les famílies afectades per a facilitar les reparacions necessàries, **prioritzant les famílies amb fills i filles a càrrec. Incrementar els ajuts al lloguer i ampliar les alternatives habitacionals.**
- Garantir plans i ajuda personalitzada per a la recerca de treball en itineraris individuals adaptats a les circumstàncies de cada família i vinculats a les necessitats de recomposició del teixit socioeconòmic, **amb focus en les llars monomarentals.**
- **Gestionar les ajudes públiques amb agilitat i rapidesa**, i posar un focus especial a **atacar les barreres d'accés** que enfronten moltes famílies vulnerables (manca d'empadronament, migrants i irregularitat administrativa, etc.).
- **Assegurar que la informació sobre ajudes i prestacions arriba a les famílies**, comunicant de manera proactiva (amb campanyes específiques i mitjançant diferents dispositius) i adaptada sobre els recursos disponibles.
- Augmentar la protecció social sensible a les necessitats de la infància i l'adolescència, amb l'ambició **d'aconseguir progressivament prestacions universals per a la infància i l'adolescència**, a fi de protegir-les dels danys duradors causats pel clima i altres factors en una etapa crítica del seu desenvolupament humà.
- **Aprofitar l'actual procés de reformulació de la Renda Valenciana d'Inclusió amb complement d'infància per a incloure-hi els nous perfils de pobresa** que sorgeixen per afectació de la dana, revisant els criteris d'accés a la prestació i **analitzant la problemàtica del non take-up** per a aquesta situació particular.
- **Augmentar els recursos econòmics i humans disponibles i especialitzats en el sistema de serveis socials**, especialment als centres municipals que ofereixen atenció primària més afectats per l'emergència.
- En aquesta fase de reconstrucció postdana, **apostar per la coordinació interadministrativa i la col·laboració publicoprivada per a pilotar iniciatives innovadores** que situen les famílies i els xiquets, xiquetes i adolescents en el centre d'una intervenció multidisciplinària.
- **Potenciar la col·laboració amb entitats locals per a la reconstrucció, des d'un enfocament comunitari** que asseure una resposta més sostenible.

Apostar per un sistema educatiu més resilient, mitjançant la reconstrucció d'infraestructures adaptades i impulsant les ajudes i els plans de reforç de postmergència.

- Evitar la discontinuïtat educativa i intentar que els reallotjaments temporals en altres centres siguin els mínims i imprescindibles. Cal mitigar l'impacte del desarrelament en l'alumnat desplaçat amb la coordinació d'àrees i professionals involucrats.
- Dissenyar plans de preparació davant d'emergències que garantisquen la seguretat de les comunitats educatives i la continuïtat de l'aprenentatge, amb formació per al professorat i un currículum adaptat i flexible.
- Cal acompanyar els centres educatius en el disseny i la implementació de protocols d'emergència, integrant una perspectiva centrada en els drets i necessitats dels xiquets, xiquetes i adolescents i garantint una resposta integral i coordinada.
- Integrar la resiliència climàtica a la planificació educativa, amb enfocaments basats en evidències i que responguen a les necessitats de la infància i adolescència.
- Desenvolupar programes de formació especialitzats per a docents i equips educatius en tots els nivells, centrats en educació en emergències, protecció infantil i metodologies adaptades. Garantir que l'alumnat compte amb els coneixements i les habilitats necessàries per afrontar situacions d'emergència.
- Prioritzar la reconstrucció d'infraestructures educatives danyades seguint el principi del *Build Back Better*, oferint una major seguretat davant de futurs desastres.
- Reconèixer normativament la importància de l'etapa d'educació infantil de primer cicle com a part integral d'un sistema educatiu equitatiu i element de conciliació familiar i laboral, garantint recursos i suport adequats per a recuperar-los en els municipis afectats per la dana.
- Assegurar i ampliar les ajudes articulades amb el sistema educatiu, particularment les beques menjador fins a arribar a tot l'alumnat en situació de pobresa.

Assegurar la protecció de la infància i l'adolescència, aprofitant el context de postdana per a reforçar els recursos disponibles i la capacitat dels equips professionals, especialment en matèria de salut mental infantojuvenil.

- Desenvolupar i implantar un model d'entorns segurs i amigables en tots aquells àmbits en què hi haja una presència habitual de xiquets, xiquetes i adolescents, que en garantisquen la seguretat i el benestar i previnguen qualsevol forma de violència.
- Elaborar protocols de coordinació amb Serveis Socials, centres educatius i entitats del territori, que permeten integrar aquests espais com un recurs complementari dins dels sistemes locals de protecció.
- Enfortir la base d'evidències per a millorar la nostra comprensió dels vincles entre el canvi climàtic i la violència contra la infància i l'adolescència amb una lent interseccional que tinga en compte l'edat, el gènere i la discapacitat.
- Davant el previsible increment que s'està produint en el context d'emergència i tenint en compte l'aterratge de les disposicions de la Llei Orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral de la infància i l'adolescència davant la violència (LOPVI), cal reforçar la capacitat dels i les professionals que treballen amb xiquets, xiquetes i adolescents, amb especial focus en el sector educatiu, en la detecció de possibles casos de violència i en el deure de notificar davant de qualsevol sospita.
- Establir mecanismes de comunicació i canals de denúncia sobre casos de violència que siguin segurs i accessibles per a qualsevol xiquet, xiqueta o adolescent.
- En aquesta fase de reconstrucció postdana, reforçar la definició de funcions atribuïdes i la dedicació específica de les figures de referència de protecció: Coordinació de Benestar (assimilades per Igualtat i Convivència a l'Autonomia Valenciana) en centres educatius i Delegació de Protecció en espais d'oci i temps lliure.
- Garantir que els plans i les estratègies d'adaptació i reducció del risc de desastres en tots els nivells tinguen en compte els riscos i factors de protecció de la infància i l'adolescència, així com les repercussions en la salut mental derivades de les crisis i tensions relacionades amb el clima.
- Seguir incrementant recursos i equips especialitzats en salut mental infantojuvenil, i assegurar-ne el manteniment a llarg termini.
- Assegurar la coordinació efectiva entre diferents nivells d'atenció i entre àmbits de prevenció i detecció precoç perquè l'atenció siga més efectiva. Abordar tant les necessitats immediates com les conseqüències duradores de l'emergència en el benestar emocional de xiquets, xiquetes i adolescents.

ANNEX METODOLÒGIC

Aquest estudi sobre la situació de les famílies amb xiquetes, xiquets i adolescents (NNA) a càrrec a les zones afectades per l'emergència del 29 d'octubre del 2024 ha estat desenvolupat per Save the Children i la Universitat de València. La investigació combina enfocaments quantitatius i qualitatius amb l'objectiu d'oferir un panorama ampli i contextualitzat dels efectes de la dana en la vida quotidiana, el benestar i l'accés a drets de la població afectada.

Disseny de la investigació

La metodologia adoptada es basa en un **enfocament mixt**, articulant:

1. **Qüestionari en línia autoadministrat (fase II)**, dirigit a famílies residents als 103 municipis declarats per la Generalitat Valenciana com a zona d'emergència.
2. **Tècniques qualitatives de recerca social (fases I i III)**, incloent-hi grups focals i entrevistes semiestructurades amb diferents actors clau, com ara NNA, famílies o professionals dels àmbits de l'Educació, Serveis Socials i entitats socials.

Qüestionari

- **Població objectiu:** persones adultes, responsables de llars amb NNA a càrrec, residents en municipis afectats.
- **Mostratge:** no probabilístic, basat en la metodologia snowball sampling amb participació voluntària amb un qüestionari en línia.¹⁰
- **Període d'aplicació:** del 26 de maig al 29 de juliol del 2025.
- **Instrument:** qüestionari anònim, difós per mitjans digitals i accessible a totes les famílies que complisquen el criteri de vinculació amb el municipi afectat per la dana i interessades a participar-hi.
- **Cobertura geogràfica:** encara que el qüestionari es va remetre als 103 municipis declarats zona d'emergència, la majoria de les respostes provenen de la denominada "zona zero", conformada per 16 municipis amb afectació greu (Alaquàs, Albal, Aldaia, Alfafar, Algemesí, Benetússer, Massanassa, Paiporta, Picanya, Sedaví, Utiel i Pedanies del sud de València - s'agrega aquest últim territori als 15 municipis anteriors per valoració i decisió de l'equip investigador).
- **Nombre de respostes:** es van recollir més de 2.300 qüestionaris, cosa que permet disposar d'una base àmplia per a l'anàlisi descriptiva i comparativa de la situació de les famílies de les zones afectades.
- **Preguntes de resposta múltiple:** els percentatges reflecteixen quantes vegades es va seleccionar cada opció. En ser possible marcar diverses respostes, la suma dels percentatges no equival necessàriament al 100 %.

Variables principals

El qüestionari en línia va recollir informació sobre:

- **Context socioeconòmic i demogràfic:** municipi de residència, municipi de treball i municipi del centre escolar dels NNA, sempre que coincidissen amb els declarats com a zones d'emergència.
- **Estructura de la llar:** composició segons gènere i edat dels adults responsables i dels NNA a càrrec.
- **Temes centrals:** situació general de les famílies, mitjans de vida, habitatge, ocupació, prestacions i ajudes rebudes, xarxes de suport, educació, protecció i salut mental, atenció a NNA amb discapacitat, així com valoracions sobre l'ajuda institucional i social després de l'emergència.

Descripció de participants en Fase II

- De mitjana, conviu en **232 adults per cada 100 llars** (2,32 per llar, DT=1,89): 123 homes (1,23 per llar, DT=0,85) i 130 dones (2,3 per llar, DT=0,73).
- Pel que fa a NNA, se'n registren **145 per cada 100 llars** (1,45 per llar, DT=0,93): 91 xiquetes (0,91 per llar, DT=0,7) i 104 xiquets (1,04 per llar, DT=0,88).
- Edat mitjana dels responsables de les llars: **45 anys i 9 mesos** (DT=9 anys i 7 mesos). Els hòmens presenten una mitjana de 48 anys (DT=10,5) i les dones, 45 anys (DT=9).

Descripció de participants en Fase I i Fase III

Complementàriament, es van dur a terme tècniques qualitatives que van permetre aprofundir en la interpretació dels resultats del qüestionari:

- **Fase I:** es van realitzar 5 grups focals previs a l'aplicació de l'enquesta, amb els perfils dels participants següents: 2 grups amb famílies, 2 grups amb xiquetes, xiquets i adolescents (NNA) i 1 grup amb professionals vinculats a l'atenció social i educativa.
- **Fase III:** posterior al qüestionari, es feren entrevistes i nous grups focals orientats a recollir percepcions i valoracions des de diferents actors institucionals i comunitaris:
 - **Entrevistes** amb responsables d'entitats socials i de l'Administració pública, entre les quals: DG Inclusió i Cooperació al Desenvolupament de la Generalitat Valenciana, Servei d'Educació de Catarroja, Àrea d'Infància i Joventut de Paiporta, Serveis Socials d'Aldaia, Serveis Socials de Benetússer, UNICEF Comité Comunitat Valenciana, FAMPÀ-València i Mancomunitat Intermunicipal de l'Horta Sud.
 - **Grups focals** amb perfils concrets: adolescents d'Utiel, responsables d'entitats socials i professionals de diferents àmbits.

Consideracions ètiques

La participació en totes les fases de l'estudi fou voluntària i anònima. Les persones participants foren informades sobre els objectius de la recerca i van donar el consentiment previ a respondre l'enquesta o participar en entrevistes i grups focals. Les dades estan protegides per la Llei Orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de Protecció de Dades Personals i garantia dels drets digitals (Cap de l'estat, BOE núm. 294, de 06/12/2018).

10 Goodman, L. (1961). Snowball Sampling. Ann. Math. Statist. 32 (1) 148 – 170.

AGRAÏMENTS

Amb la participació de:

Miguel Borque, Clara Burriel, Ana Bustinduy, Laura Casajús, Carla Cid, Miriam De la Rosa, Cintia Espada, Salud Grau, Maribel López del Castillo, Lian Martínez, Pablo Montero, Noelia Moya, Noelia Muñoz, María Sorolla, Lavinia Spennati i Daniel Toda (Fundación Save the Children)

Ajuntaments d'Aldaia, Benetússer, Catarroja, Paiporta, Quart de Poblet i Sedaví

Mancomunitat Intermunicipal de l'Horta Sud

Generalitat Valenciana

Cáritas Diocesana de Valenciana, Cruz Roja Española Comunidad Valenciana, Fad Juventud, Fundació Nova Feina, Fundación CEPAIM, Fundación Iniciativa Social, Psicólogas sin Fronteras i UNICEF Comité Comunidad Valenciana

CEIP Juan XXIII – Torrent, CEIP Padre Manjón – La Torre i Plataforma “Sexto y más por un Instituto Digno”/IES La Alameda – Utiel

FAMPA-València

Xiquets, xiquetes i adolescents de Paiporta, Sedaví i Utiel

Mares de Catarroja, La Torre i Paiporta

y 2.349 famílies que van donar resposta al qüestionari.

Moltes gràcies de tot cor.

